

Rapport til Hordaland fylkeskommune om arbeidet til Naturvernforbundet Hordaland i 2013.

Naturvernforbundet Hordaland sitt styre i perioden som går fra årsmøtet 2013 til årsmøtet 2014 har bestått av Signe Sandberg (leder), Synnøve Kvamme (nestleder), Lisbet Fokstuen (nestleder-økonomiansvalig), og Kerry Maria Augustsson (organisasjonsansvarlig), Øyvind Strømmen (NaturVest-redaktør), Sivert Straume, Gabriel Fliflet og Oddvar Skre som styremedlemmer. Varamedlemmer har vært Lene Haugsvær, Hege Torghatten, og Eirik Hordnes. Tina Andersen Vågenes har vært Natur og Ungdoms representant fra mai 2013 med Ingrid Nedrebø som varamedlem. Nils Tore Skogland (daglig leder) har deltatt alle på møtene, og andre ansatte har deltatt etter behov.

Styrets arbeidsutvalg har bestått av Signe, Synnøve, Lisbet, og Kerry (fra Finnmark) sammen med daglig leder Nils Tore Skogland.

Landsstyreprerentant 2011-2013: Fast representant Hege Torghatten med Espen Edvardsen som vara. Fra landsmøte i august i 2013 i Naturvernforbundet sentralt, overtok Signe Sandberg som fast landsstyreprerentant med Synnøve Kvamme som vara. Synnøve stilte på møtene unntatt i februar 2014 da Nils Tore var settevara.

Valgkomite: Ingar Flatlandsmo, Petra Helgesen og Jorunn Vallestad har vært valgkomité.

Styret ble valgt på årsmøtet 16. mars 2013. Det har vært avholdt styremøte hver måned unntatt juli og behandlet omlag 50 saker. Det var strategihelg på Lyngheisenteret i april 2013, sommer-styremøte i hos Signe i Fjellveien i juni. I desember var det styremøte og deretter førjulsfest på Krok og Krinkel i Lille Øvregaten.

Ansatte

Nils Tore Skogland er daglig leder på heltid i Naturvernforbundet Hordaland. Silje Østerbø var prosjektansvarlig (heltid) for Oljefri Bergen/Hordaland og ansvarlig for oljefri.no og kommunikasjon for Oljefri nasjonalt fram til hun gikk ut i fødselspermisjon i juni 2013. Kristin Rørvik ble ansatt som vikar for Silje og har i tillegg jobbet med organisasjonssatsing og Naturlig onsdag. Peter Heimstad er prosjektutvikler på heltid for Oljefri nasjonalt, der han jobber med tilbydere og

nasjonale partneravtaler. Han har i tillegg fulgt opp videreutvikling av nettsiden oljefri.no som vikar for Silje. Jørgen Hovind ble ansatt i fullstilling for å jobbe med Prøvekjøre el-sykkel i mai 2013. Jorunn Vallestad var prosjektmedarbeider på heltid for Naturlig onsdag, organisasjonssatsning og Den Naturlige skolesekken ut januar 2013. Stillingen ble redusert til 50% i februar 2013, så hun kunne jobbe 50% for Naturvernforbundet sentralt. Hun sluttet i Naturvernforbundet Hordaland i juni 2013 og flyttet til Oslo. Tommy Lokøy har designet Naturvest på deltid i 2013. Jørgen Hovind overtok denne oppgaven i januar 2014. Anette Gundersen ble ansatt i en 20 % stilling til å jobbe med den naturlige skolesekken i november 2013.

Medlemsutvikling

Pr. 31.12.12 var det 2088 medlemmer i Naturvernforbundet Hordaland. Dette er 1 % færre enn i 2012. Gjennom året har vi fått 152 nye medlemmer, mens 248 har slutte å betale. Selv om antall medlemmer har gått noe tilbake, har antall aktive i fylkeslaget i Bergen gått opp med omlag 15 personer.

Lokallag

I Hordaland har det i 2013 vært aktive lokallag i Nordhordland, Voss, Kvam, Askøy, Kvinnherad og Bergen. Aktiviteten i studentlaget Høyden Naturstudenter i Bergen har også tatt seg opp. Når det gjelder sakene som det arbeides med på lokalt hold henviser vi til det enkelte lags årsmelding.

Deltakelse i råd, utvalg og styrer

- Arbeidsutvalget i Forum for Natur og Friluftsliv i Hordaland (FNF): Oddvar Skre og Nils Tore Skogland. Nils Tore har vært leder i arbeidsutvalget for FNF og bistått med ansettelse av FNF koordinator og naturvernansvarlig i Bergen Turlag. FNF Hordaland består av Naturvernforbundet Hordaland, Bergen turlag, Norges Jeger og Fiskeforbund Hordaland, Bergen og omland friluftsråd, Botanisk forening, Kystkulturlaget og Syklistenes landsforening.
- Rådgivende utvalg for Stølsheimen landskapsvernområde: Lars Hole med vara Torill Refsdal Aase.
- Rådgivende utvalg for Nærøyfjorden landskapsvernområde: Torill Refsdal Aase med vara Lars Hole.
- Stiftelsen Loofts gave: Nils Tore Skogland.
- Styret i Energiform: Nils Tore Skogland.
- Vassdragsvernrådet i Naturvernforbundet: Oddvar Skre.
- Rådgivende sykkelgruppe for Bergensprogrammet: Nils Tore Skogland.
- Arrangementskomité for Klimavalg 2013: Sivert Straume.
- Klimaplan for Hordaland, i Hordaland fylkeskommune: Nils Tore Skogland.

- Rådgivende gruppe for Miljødag på videregående skoler i Hordaland gjennomført av FN Sambandet: Nils Tore Skogland.
- Programgruppe for konferanse om menneskerettigheter og miljø høsten 2013 arrangert av Bergen kommune, Naturvernforbundet Hordaland, Raftostiftelsen og FN sambandet: Nils Tore Skogland.

Viktige saker i 2013

Klima- og transportgruppen

Aktive medlemmer: Sivert Straume (leder), Yael Harlap, Gabriel Fliflet, Joanne Inchbald, Kevin Rooney, Svein Sjøtun, Hallvard Birkeland, Bjørn Asphaug og Lars Hole.

Interne møter

Arbeidsgruppen har hatt 17 møter i løpet av året. I hovedregel har dette vært interne møter hvor aktuelle saker har vært diskutert og arbeidet videre planlagt. På et åpent møte var transportforsker Hans Petter Duun invitert til å gi et foredrag om trafikk- og forurensingssituasjonen.

Høringsuttalelser:

I løpet av 2013 har følgende høringsuttalelser blitt skrevet:

- Høringsuttalelse konsekvensutredning, bybane til Åsane
- Høringsuttalelse gangveg og sykkelveg Osbanen og Fanavegen - Skjoldskiftet til Lagunen
- Høringsuttalelse områderegulering/sykkelvei, Fv. 540 i Fyllingsdsalen
- Innspill til oppstart av reguleringplanarbeid: Sykkelfelt, vestsiden av Puddefjorden

Fergeløs E39

Per Nordø har gjort mye graving i dokumenter og fulgt med på medier, politiske møter og uttalelser og rapportert om det han har funnet til arbeidsgruppen, samt Naturvernforbundet sentralt. Dette har dannet grunnlag for blant annet oppslaget med Lars i NRK-Dagsrevyen våren 2013.

Naturlig onsdag med Karbonavgift til fordeling som tema

Med Hallvar Birkeland i spissen var arbeidet fram mot Naturlig Onsdag 5. februar arbeidsgruppens vesentligste innsats senhøst og vinter 2013. 80 mennesker møtte opp for å høre stortingspolitikere og økonomer drøfte klimaforskeren James Hansens forslag til mottrekk mot overforbruket av fossile brensler som skaper klimakrisen. Møtet var preget av god stemning, interesse og engasjement. Fra programbeskrivelsen: «Naturvernforbundet Hordaland inviterer James Hansen,

politikere, forskere til å diskutere James Hansens forslag til klimaløsning på åpent møte første onsdag i februar.»

Verdens mest kjente klimaforsker James Hansen har lansert et enkelt avgiftssystem som kan være grunnmuren i løsningen av klimakrisen: karbonavgift til fordeling, (fee & dividend). En avgift legges på utvinning av fossile drivstoff. Alle inntektene betales direkte ut til hver enkelt innbygger med et likt beløp. De fattigste og de som handler klimavennlig vil tjene på det.

- Er dette den løsningen som kan samle sterk folkelig støtte?
- Vil det fungere i praksis?

Politiske kommentarer:

- Ola Elvestuen (V)
- Hanna Marcussen (MDG)
- Heikki Holmås (SV)

Økonomiske kommentarer:

- Anders Ekeland
- Gunnar Eskeland (NHH)

Møteleder: Gunnar Wiederstrøm & Yael Harlap

Klimavalg 2013

Klimavalg 2013 var en allianse av mer enn 90 organisasjoner som ville sette klima på dagsorden ved siste stortingsvalg. I Bergen var det særlig Naturvernforbundet ved Sivert Straume og Besteforeldreaksjonen som dro lasset, sammen med ildsjeler i og utenfor samarbeidsorganisasjonene. Flere av klima- og transportgruppens

medlemmer bidro med opptredener og på stands. Samarbeidet resulterte i to arrangementer:

- Klimavalgfest: Arrangement med scene og ulike stands på Torgalmenningen lørdag 20. april 2013. Appeller fra personer i organisasjonsliv og partier, samt kulturelle innslag.
- "Hev stemmen!" (landsdekkende arrangement): Lørdag 24. august toget 70 personer over Torgalmenningen og minnet både velgere og politikere om klimasaken. Appeller på Ole Bulls plass og ansiktsmaling, kunstinnslag, musikk, hydrogenteknologi og solceller på stands på Festplassen bidro til det samme.

Andre klima- og transportsaker

- Innledning om transport og byutvikling på arbeidsmøte i Bergen SV 13. november, ved Gabriel Fliflet.
- (H)julekort til Byrådet ble overlevert byrådet og Vegvesenet i desember, med takk for at de har gått inn for en miljøvennlig sykkelnett langs vestre innfartsåre til Bergen.
- Tips til og arbeid opp mot Bergens Tidende (BT) resulterer i 4 helsider på 3 dager (23.-25. januar 2014) om enorm luftforurensing supplybåter på tomgang i indre havn. Svein Sjøtun og Gabriel Fliflet stod for dette. Våre innspill og dokumentasjon på at både Havnesjefen og Byråd Filip Rygg tar feil/snakker uriktig når de sier at de ikke har juridisk anledning til å vise bort båter fører til en halvtimes intens debatt i Brystyret. Her tok lederne for alle partiene ordet. Bystyret vedtok at Byrådet skal henvende seg til regjeringen for å få sikret det juridiske grunnlaget for å kunne vise bort forurensende båter når giftlokk truer.
- Tips og arbeid opp mot BT resulterer i oppslag om økt forurensning ved påtenkt fartsøkning på E39. Gabriel Fliflet stod for dette.
- Listen over saker vi har drøftet uten at vi hadde kapasitet til å gå inn i dem er lang. Blant større og viktige emner er
  - plassering av eventuell ny godshavn
  - arbeid for utfasing av norsk olje- og gassvirksomhet
  - tilrettelegging for transportsykling

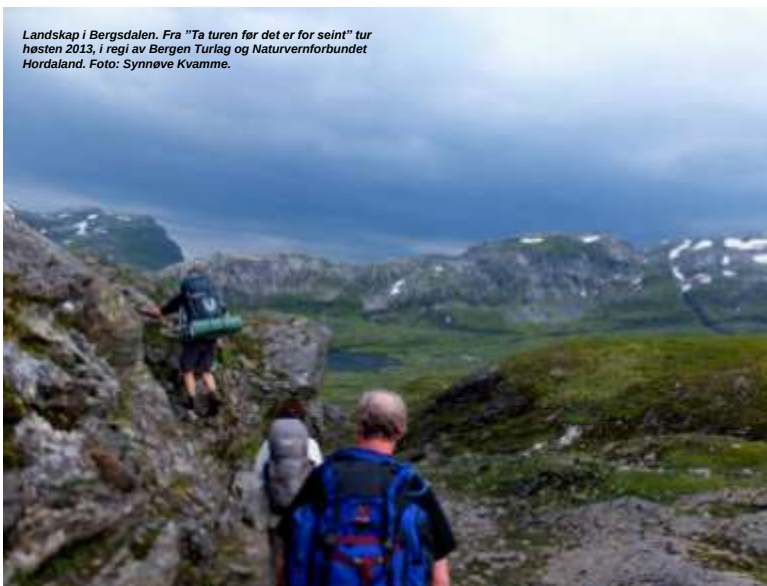
Naturmangfoldsgruppen

Naturmangfoldsgruppen har hatt 6 møter det siste året. Av praktiske grunner har møtene vært på FNF-koordinatoren sitt kontor på Bergen Turlag. Flere nye deltakere er blitt rekruttert til gruppen gjennom Naturlig onsdag, og tallet er nå kommet opp i 14 aktive (May-Rita Kyrkjeøy, Bahar Mozfar, Synnøve Kvamme, Lene Haugsvær, Oddvar Skre, Rene Alvestad, Therese Rosenlund, Anette Gundersen, Kathryn Budd, Kristin H. Rørvik, Anlaug Buddington, Siri Haugum, Tone Salomonsen

og Pål Tømmernes).

Av viktige saker som gruppen har tatt opp, er:

- Høringsuttalelser på 16 småkraftverk, inkludert en småkraftpakke på 8 kraftverk i Ullensvang, Jondal og Kvinnherad, dessuten i Modalen (2), Fusa (1), Etne (1), Voss (3) og Eidfjord (1)
- Høringsuttalelse om ny godshavn for Bergen
- Klage på utslipp fra BIR i Stendafjellet
- Høringsuttalelse på to vindkraftanlegg i Sveio (Sveioåsen og Ryvarden)
- Opplegget for Naturlig onsdag 6/11 med Per Haakon Bakken og Synnøve Kvamme om energipolitikk og elsertifikatorordningen
- Synfaringer i Øystese, Kvinnherad, Jondal og Etne (vannkraft) og på Varaldsøy (ferjekai)
- Oddvar Skre har representert gruppen og NVH på årsmøtet i Forum for Natur og friluftsliv (FNF-Hordaland), på møte med stortingsrepresentanter om Øystesevassdraget, og på to samarbeids- og informasjonsmøter med Fylkesmannen i Hordaland
- Synnøve Kvamme deltok for gruppen på turen som Bergen Turlag og Naturvernforbundet arrangerte i august langs Øystesevassdraget under mottoet "Ta turen før det er for sent"

Naturmangfoldsgruppen har hatt stor nytte av samarbeidet med Bergen og Hordaland Turlag og Jeger & Fisk i Hordaland gjennom FNF, fordi arbeidet med å skrive høringsuttalelser da har kunnet rasjonaliseres og fordeles på flere.

Bygg- og energigruppen

Bygg- og energigruppen har bestått av Eirik Hordnes, Bjarne Nesse, Hermod Nitter, Bård Larsen, Øystein Lunde Heggebø, Asbjørn Orheim Stoveland, Anne Sofie Bjelland, Christophe Sundal og Helge Nilsen. De har gjort følgende i 2013:

- Bygg- og energigruppen har hovedsaklig jobbet med revisjon av energiforskriftene i byggt teknisk forskrift (TEK 10). Her kom vi med innspill til forslaget fra Rambøll som de utstedte på oppdrag fra Direktoratet for ByggKvalitet (DiBK) høsten 2013. Vi sendte våre kommentarer inn sentralt i Naturvernforbundet, samtidig hvor de så tok de videre til en-til-en møter med DiBK.
- Vi har inngått samarbeid med Solenergiforeningens lokalavdeling i Bergen ift. å kartlegge eksisterende anlegg for solvarme og solstrøm i Bergen og etter hvert Hordaland. Her har to energiteknologistudenter fra HiB sagt seg villig til å jobbe aktivt med dette.

Eirik Hordnes er med å monterer solstrøm hos Kjell Erik Husom i Bergen

- Johan i gruppen har jobbet selvstendig med å kartlegge lokale treressurser og sagbruk. Vi avventer en oppdatering fra hvor langt prosjektet hans er kommet, men etter forrige oppdatering ser det lovende ut.
- Vi har arrangert to ekskursjoner i løpet av året. En av dem til forbrenningsanlegget til BIR i Rådalen, den andre til Multiconsults BREEAM-sertifiserte bygg i skjoldskiftet.
- Vi har kommentert på kronikken til arbeiderpartipolitiker, Eigil Knutsen, hvor han hevdet at energisparing var unødvendig. I desember arrangerte bygg- og energigruppen månedens naturlige onsdag, hvor det var fokus på Rambølls forslag til oppdaterte energiforskrifter i bygg.
- Vi har hatt egen juleavslutning for gruppen.
- Det er blitt satt opp en plan for våren. I tillegg har vi opprettet et gruppestyre for å gjøre det hele litt mer formelt og sette klarere

ansvarsfordelinger, noe som kan bidra til økt eierskap for medlemmene. De ulike rollene har fått tilhørende ansvarsbeskrivelser. Vi har i løpet av 2013 økt gruppens besetning med omtrentlig 6 personer. Gruppen består i dag av leder, nestleder, prosjektmedarbeider i Oljefri, sosialt ansvarlig, byggteknisk fagrådgiver, sekretær og Naturlig onsdag ansvarlig. Vi har blitt enig om å møtes fast hver 3. onsdag i måneden, hvor en av oss tar opp et tema som en underviser gruppen om.

- I sammenheng med Oljefri har også bygg- og energigruppen bidratt ved å stå på stand på infomøter, og delta som støtte på visninger. Under de 3 visningene på foråret i fjor var vi med som støtte. Ellers har vi innledet samarbeid med HiB ift. å opprette kursing av studenter som kan utføre lavterskel ENØK-rådgivning for boliger, samt energimerke bygg. Dette vil pågå og utformes videre i løpet av 2014.
- Vi skal arrangere Naturlig Onsdag hvor vi skal ta for oss om Thorium er en relevant energikilde/teknologi i kampen mot klimautslippene, to av de nye aktiv i bygg- og energigruppen har påtatt seg å finne innledere.

Kampanjegruppen

Kampanjegruppen ble opprettet høsten 2012 og er tiltenkt å drive kampanjer og aktiviteter på tvers av faggruppene, samt planlegge aktiviteter knyttet til Naturlig Onsdag og andre sosiale hendelser. Dette skal bidra til at organisasjonen blir mer synlig i det offentlige rom, og skape mer handelkraft rundt våre saker.

Vinteren 2013 var kampanjegruppen med på å gjennomføre Bergens Tidendes Pust-kampanje for bedre byluft i Bergen. Etter dette var det liten aktivitet, fra selve gruppene, men mange av faggruppene har også jobbet med kampanje- og organisering. Eksempelvis har naturmangfoldsgruppen utpekt Synnøve til kommunikasjons- og kampanjearbeidet for å bidra til synliggjøring av naturmangfoldsgruppens politiske arbeid. Klima- og transportgruppen har ønsket bystyret "God (h)jul" og bygg- og energigruppen har bidratt på Oljefrikampanjer.

Nå ønsker to nye frivillige å starte opp igjen kampanjegruppen. Formålet deres blir da å støtte opp om de nåværende aktivitetene i fylkeslaget ved å synliggjøre politiske utspill og hjelpe til med praktisk organisering.

Naturlig onsdag

Første onsdag hver måned kl. 19.00 ønsker Naturvernforbundet velkommen til faglig påfyll i et hyggelig miljø. Målsettingen med Naturlig onsdag er å etablere en møteplass der en kan knytte nye kontakter, spre kunnskap, utvikle gode ideer og skape debatt og engasjement omkring miljøraker.

I 2013 har følgende Naturlige onsdager blitt arrangert:

- 4. desember: Er tett rett? Hvordan bør vi få lov til å bygge?
- 6. november: El-sertifikater - kan de bli grønne?
- 2. oktober: Hete nyheter. Klimaforskning og media
- 4. september: Miljøpolitisk speeddating

- 5. juni - Gambling med lofottorsken?
- 1. mai - Fjorden som avfallsplass?
- 3. april - Bærekraftig havbruk?
- 6. mars - Framtidens transportløsninger - økte bilkøer eller frisk pust?
- 6. februar - Norsk økonomi fanget i oljeboble?

De Naturlige onsdagene ble i vår gjennomført på Krystall, men i løpet av høsten 2013 flyttet vi Naturlig onsdag til HUB Bergen. Alle Naturlege onsdager har hatt godt oppmøte, fra 30 til 80 personer. Vi har fått rekruttert mange nye, både medlemmer og aktive. Generelt har tilbakemeldingene vært svært positive. Miljøpolitisk speeddating ble også en spennende møteplass mellom naturvernere og stortingspolitikere fra Hordaland. Vi tror at dette kan være positivt for vårt politiske arbeid.

Medlemsverving og oppfølging av nye medlemmer

Medlemsverving har i hovedsak foregått i forbindelse med Naturleg onsdag, samt på stand på introduksjonsdag for nye studenter ved UiB, og under klimaukene til Bergen kommune, der vi har hatt stand på ulike arrangementer og delt ut informasjon om mulighetene for lokalt klimaengasjement under årets klimafilmer. Det ble gjennomført to introduksjonsmøter for nye aktive i 2013. Totalt sett har vi fått omtrent 15 nye aktive medlemmer i faggruppene, men litt ulikt hvor mye hver enkelt har engasjert seg.

Organisasjonsutvikling

For å videreutvikle organisasjon og øke antall aktive medlemmer ble det organisert velkomstmøter for nye medlemmer. Her ble nye medlemmer introdusert til Naturvernforbundet, og hvilket prosjekter det jobbes med. En representant fra faggruppene ble også invitert for å fortelle om arbeidet i gruppene og rekruttere de nye medlemmene. Naturstudentene har økt sine aktiviteter i 2013. Samtidig har det blitt lagt vekt på å styrke de allerede eksisterende gruppene ved å løse nye interesserte til de gruppene som best passer overens med egne interesser. Det har blitt lagt et økende fokus på å knytte Naturlig onsdag til relevant tematikk for faggruppene, for å gjøre terskelen fra å delta på Naturlig onsdag til å bli med i en av gruppene lavere. Det ble tatt initiativ til å koordinere aktivitetene sterkere, og å ha mer faste møtetidspunkter, noe som de fleste gruppene har innført i 2014. Det har blitt lagt en innsats ned i å styrke bygg- og energigruppen, og det har vært en betydelig tilvekst av nye aktive medlemmer i løpet av høsten.

Det har blitt gjort en innsats på å være mer utadrettet på Facebook. Dette har gitt resultater i løpet av 2013 fra 368 likere 1. januar 2013 til 541 likere 31. desember 2013. Dette betyr i praksis at vi kan nå ut til enda flere mennesker, enda enklere. Det ble også opprettet en Facebookgruppe ([facebook.com/groups/naturvernforbundet.hordaland](https://www.facebook.com/groups/naturvernforbundet.hordaland)) der man kan invitere alle medlemmene til arrangementer. Ved utgangen av 2013 hadde gruppen omtrent 180 medlemmer. Tilsvarende har Naturstudentene og bygg- og energigruppen startet grupper for å kunne bidra til enklere informasjonsdeling.

NaturVest

NaturVest har som tidligere år kommet ut i fire utgaver, to av dem også for Møre og Romsdal. Bytte av tema, sammenlignet med tidligere år, har hatt mye for seg, og gir rom for mer spennende stoff. I dag er bladet uten en fast redaksjon, noe som kunne ha vært en fordel, men på plussiden må det sies at det har kommet til nye skribenter og mer stofftilfang.

Disse temaene ble dekket i 2013:

1. Samferdsel
2. Hav
3. Miljøvalget 2013
4. Biomangfold

Annet

Bergen kommune arrangerte 24. oktober 2013 en konferanse om menneskerettigheter og miljø, der Naturvernforbundet Hordaland var medarrangør sammen med Raftostiftelsen og FN sambandet. Nils Tore Skogland har vært

gjesteforeleser på Norges Handelshøyskole om NGOers rolle i miljøpolitikken. Gabriel Fliflet ledet Skyss sitt møte "Revolusjonen er bestilt" 18. september kl. 19.00 på Litteraturhuset med Nils Tore Skogland, transportforsker Arvid Strand og arkitekt Ola. B. Siverts som innledere.

Naturvernforbundet Hordaland feiret Naturvernforbundet 100 årsdag 18. februar 2014, med at Nils Tore åpnet med en hilsen til grunnleggerne av Naturvernforbundet ved Christian Michelsens statue. Deretter la Honoria Hamre ned en krans. Gabriel og Honoria ledet byvandring der bl.a. Tom Sverre Tomren, Synnøve Kvamme og tidligere AP-politiker og forkjemper for Bybanen, Tryti, holdt innlegg.

Bildetekster. Øverst til venstre: daglig leder Nils Tore Skogland hilser stiftelsesfedrene og Honoria Hamre legger ned krans. Øverst til høyre: Gabriel Fliflet leder 100 års byvandring. Nederst til venstre Honoria Hamre forteller om kampen mot atomkraft, med tidligere leder Tom Sverre Tomren til venstre. Nederst til høyre Knut Fægri.

Bildetekster: øverst til venstre: leder Signe Sandberg ønsker velkommen. 100 årskake åpnes. Nederst til venstre frivillige samarbeidspartnere og ansatte synger. Nede til høyre: Daglig leder Nils Tore Skogland takker tidligere leder Kai Grieg, Honoria Hamre, Åmund Måge og Inger Lise Skarstein for deres innsats.

Deretter var det mottakelse og 100-årskake på Knut Fægri's hus som Anneli Grimm hadde stelt i stand med flere frivillige. Signe holdt en tale om Knut Fægri. Raquel Sanchez Castellanoas fra Pianoskole.no spilte "Velkommen med æra". I tillegg pratet Inger Lise Skarstein og Kai Grieg som var tidligere ledere i Naturvernforbundet Hordaland. Dessuten holdt nestleder Anita Garlid Johannessen (Frp) i Kultur og ressursutvalet i Hordaland fylkeskommune, miljøsjef Håvard Bjordal i Bergen kommune, Oddny Miljeteig (SV) og Kyrre Sørensen (Miljøpartiet De Grønne) hver sin tale. Det var mellom 20 og 30 personer som deltok på byvandring og mottagelse. Honoria Hamre jobber med et jubileumsskrift som skal være ferdig til 100 årsmarkeringen 18. oktober 2014.

Naturvernforbundet Hordaland har gitt innspill til miljøpolitikk i ulike politiske partier. Nils Tore har blant annet vært hos Venstre og Sivert har besøkt Arbeiderpartiet.

Økonomi

Regnskapet viser et overskudd på grunn av flere inntekter enn forventet. Vi har dessuten klart å holde kostnadene nede.

INNTEKTER

- Avgiftspliktige inntekter har økt mer enn budsjettert (Oljefriinnbydere og økt annonsesalg).
- Høyere medlemskontingent: Vedtektsendring, slik at Fylkeslaget får en økt andel
- Flere har gitt oss fri støtte: Inntekter fra flere, jevn månedlig støtte og ekstra støttebeløp.

Prosjekter: Mindre inntekter enn forventet i forbindelse med nasjonal støtte til Oljefri. Det er noe prosjektarbeid som ikke ble gjennomført i 2013, så inntektene til dette er overført fra 2013 til 2014 for Prøvekjøre, Den naturlige skolesekken og Oljefri Bergen/Hordaland.

UTGIFTER

Vi har ligget under på de fleste poster - bevisst kjørt en nøktern linje.

Prosjekter

Oljefri.no (vedlegger rapport)

2013 har vært et godt Oljefriår. Prosjektet trekkes i Regjeringens Klimamelding frem som et viktig virkemiddel for å redusere klimagassutslippene, og i Stortingets Klimaforlik ble det lagt opp til et forbud mot oljefyring innen 2020 (som også har vært Oljefris uttalte visjon). Prosjektet har blitt lansert i tre nye kommuner Lindås, Radøy og Askøy i Hordaland.

I 2013 har Naturvernforbundet Hordaland hatt ansvar for å drifte nettsiden og tjenesten oljefri.no, oljefri sitt nasjonale kommunikasjonsarbeid og arbeid med tilbydere. I tillegg har vi drevet det regionale prosjektet Oljefri Hordaland, hvor vi i løpet av 2013 har arrangert informasjonsmøter for boligeiere, informasjonsmøte rettet mot borettslag, varmepumpevisning, oljetank på vandring fra Lindås til Askøy til Bergen, kartlegging av oljetanker, samt fått flere oppslag i lokale medier.

Venstre: 250 deltok på Oljefriinformasjonsmøte i Bergen en varm sommerdag i juni 2013. Høyre: lansering av Oljefri Lindås og Radøy med ordfører Astrid Aarhus Byrknes i Lindås kommune og ordfører Jon Askeland i Radøy kommune.

Miljøvernleder Målfrid Eide i Askøy kommune og fylkesordfører Tom-Christer Nilsen med Oljefrikake til Askøy kommune

Oljefri Bergen/Hordaland drives av Naturvernforbundet Hordaland, med viktig støtte fra Bergen kommune, BKK, Askøy kommune, Lindås, Radøy kommune og Hordaland fylkeskommune. Det nasjonale arbeidet drives av Naturvernforbundet Hordaland og Naturvernforbundet nasjonalt og støttes av Akershus fylkeskommune, Asker kommune, Aust-Agder fylkeskommune, Kristiansand kommune og de andre kommunene i Knutepunkt sørlandet, Miljøverndepartementet gjennom Framtidens Byer, Oslo kommune, Statkraft Varme, Sør Trøndelag fylke, Trondheim kommune, Vest-Agder fylkeskommune og hjelp fra mange dyktige tilbydere.

Den naturlige skolesekken (vedlegger rapport)

Målet med årets prosjekt var å hjelpe skoler i gang med å bruke vassdrag i skolens nærområde i undervisningen. For å rekruttere studenter til å være med på prosjektet som Naturguider, stod vi på stand på Biologisk karrieredag på Universitetet i Bergen og arrangerte informasjonsmøte i etterkant. I forkant av utferdene arrangerte vi rekogniseringstur og flere planleggingsmøter. Fem frivillige naturguider ble med på prosjektet dette skoleåret. I samarbeid med Skolelaboratoriet i Realfag var vi med å arrangere kurs for lærere i Nesttunvassdraget. Ca 40 lærere deltok på en vandring langs vassdraget der vi gikk gjennom ulike poster med aktiviteter som er aktuelle å gjennomføre med skoleklasser. Årets samarbeidsskoler var: Riple barneskole, Midttun barneskole, Slåtthaug ungdomsskole, Søreide barneskole og Vangen barneskole (på Voss). For alle skolene diskuterte vi undervisningsopplegg med lærerne i forkant av utferdene. Under selve utferdene samarbeidet naturguidene med lærerne om undervisningen. I etterkant av utferdene prøvde vi å følge opp de skolene som trengte oppfølging. Tilbakemeldingene var i all hovedsak gode, med bare et par tips til forbedring som vi vil ta til etterretning.

Vi startet alle utferdene med en kort introduksjon inne på skolen, der vi informerte elevene om hva vi skulle gjøre den dagen. Ute i felt hadde vi tre ulike poster med

aktiviteter som vi rullerte på. Tall og innhold av poster ble tilpasset skolens nærområde, tiden på året og skolens utstyr. Med Søreide skole brukte vi strandsonen i stedet for vassdrag som undervisningsarena. Da hadde vi en gruppe som så på smådyr i fjæra og laget saltvassakvarium, en som lette etter fugl og planter langs fjæra, og en som dissekerte fisk og gjorde litt vannmålinger. Alle utferdene ble avsluttet med en oppsummering, der noen skoler inkluderte undersøkelse av insekter i lupe. Noen klasser la inn funnene på miljolare.no, og vi diskuterte hvordan klassen på den måten bidrog i forvaltningen.

Prøvekjøre El-Sykkel (vedlegger rapport)

I 2013 har arbeidet med Prøvekjøre el-sykkel bestått av utvikling av opplegg og innsats fra samarbeidspartnere, ansettelse av prosjektkoordinator Jørgen Hovind, utvikling og ferdigstilling av nettside og bestillingssystem, innspilling av filmer med foregangspersoner og en offentlig lansering den 25. november med lokal, regional og nasjonal mediadekning hos BKK. Fremover fortsetter arbeidet med å gi flest mulig personer egen erfaring med bruk av bærekraftig transportmidler.

Øverst til venstre: prosjektkoordinator Jørgen Hovind el-sykler utstilling. Øverst til venstre Transnova, Boa sykkel, Bergen kommune, Naturvernforbundet, G-sport, Hordaland fylkeskommune og BKK klipper el-sykkelsnoren. Nederst: BKK ansatt prøvekjører. Sykkelsjef i Bergen kommune Einar Grieg filmes av NRK.

Helhetsvurdering

I arbeidsåret som helhet økte gruppene sin natur- og miljøverninnsats betydelig. Samtidig er kontoret med ansatte styrket og øket. Kontakten mellom styret og lokallagene har blitt mindre. Naturlig onsdag har vært stabilt, folk møter opp,

verves som medlemmer og blir gruppeaktive. Det at flere aktive dro til landsmøtet i Trondheim i august gjorde at vi mer har følt oss som en del av det nasjonale naturvernforbundet. Den gledelige økningen i aktive naturvernere er en utfordring til samhörigheten. Mange av de nye aktive kjenner flest i sin egen gruppe, de kjenner ikke like godt de i de andre gruppene. Samlingspunkter slik som Naturlig onsdag og førjulsfester er derfor viktig for å styrke samholdet på tvers av grupper. Å ha en stabil, dyktig og engasjert daglig leder er et uvurderlig gode. Naturvernforbundet i Hordaland er stolt av at naturvernarbeidet ikke primært er en profesjon, men først og sist en lidenskap. I så måte kan vi i jubileumsåret se til dem som har gått foran og dele deres sterke følelser:

*Det kommer en dag da den syke kultur
vil fylle all verden med vände,
en dag da maskinenes dunster og dur
vil døyve og kvele din ånde,-
Den dag vil du hilse det lukkede land
og signe de fredede flyer
med rykende storm over ensomme vann
og sol gjennom drivende skyer.*

(Theodor Caspari)

Natur og Ungdom

Fylkesstyret

Fylkesstyret våren 2013 har bestått av:

Leder: Olav Nicolay Larsson Aga

1. nestleder: Marta Helgadóttir

2. nestleder: Gerd Sivertsen Prestegard

Styremedlem: Tina Andersen Vågenes

Styremedlem: Lina Kristine Tennefoss Vatshelle

Fylkesstyret har høsten 2013 bestått av:

Leder: Tina Andersen Vågenes

1. nestleder: Gerd Sivertsen Prestegard (trukket seg i løpet av perioden)

2. nestleder: Kristina Moe Karlsen

Styremedlem: Torkel Salvesen Lie

Styremedlem: Ingrid Nedrebø

Varamedlem: Lina Kristine Tennefoss Vatshelle

Hordaland Natur og Ungdom har ved utgangen av 2013 ca. 600 medlemmer. Dette har blitt oppnådd med stort fokus på verving, gjennom vervekonkurranser og klare

målsetninger. Aktive lokallag i fylket er Bergen, Fana, Askøy, Stord, Voss og Høyden (i samarbeid med Naturvernforbundet).

Bergen Natur og Ungdom

Bergen NU er et sterkt og selvdrevent lokallag som har hatt mye aktivitet gjennom hele året. Det har vært mye fokus på den dårlige luftkvaliteten i byen og man har jobbet for en bedring av den, blant annet ved å kreve billigere buss. De har også jobbet mye med oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja og mot sjødeponi i Repparfjorden og Førdefjorden. Lokallaget har faste møterutiner hver uke og har kontor på Det Grønne Loftet på Bryggen. De har blant annet deltatt på 1. mai og 17.mai tog, hatt en stand på Internasjonal dag og arrangert en juleavslutning med besøk av NU-leder Silje Lundberg.

Askøy Natur og Ungdom

Askøy Natur og Ungdom har hatt lite aktivitet som et lokallag dette året, men har hatt aktive medlemmer som deltar på diverse aktiviteter i fylket. De har hatt et oppstartsmøte på høsten, og arrangert en byttefest.

Voss Natur og Ungdom

Voss Natur og Ungdom har i løpet av våren fått på plass en avtale med Ekstremспортveko om et samarbeid mellom festivalen og lokallaget for å sikre et godt system for kildesortering. På høsten har lokallaget slitt med lite aktivitet.

Stord Natur og Ungdom

Stord Natur og Ungdom er et aktivt lokallag som har møter med jevne mellomrom. Det har vært en liten økning av aktive medlemmer som har ført til mer aktivitet. De arrangerte et åpent møte med flere interesserte. De har blant annet jobbet med en gjenvinningskampanje og for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja.

Fana Natur og Ungdom

Fana Natur og Ungdom er et helt nytt lokallag som ble startet opp på høsten. De hadde et vellykket oppstartsmøte med mange interesserte. De har også gjennomført årsmøte for lokallaget.

Høyden Naturstudenter

Studentlagsleder Mari Nyvoll Barbakken dro på utveksling våren 2013, og lederskapet ble midlertidig overtatt av Lene Haugsvær. De første månedene var det lite aktivitet i laget, og årets første skikkelige møte ble avholdt 10. april. På et nytt møte 15. mai ble et midlertidig styre satt opp, da medlemsmassen forøvrig var for liten til at det kunne gjennomføres et offisielt valg. Styret ble som følger:

Leder: Lene Haugsvær

Nestleder: Anlaug Furu Boddington

Økonomiansvarlig: René Alvestad

1. styremedlem: Svein-Martin Stenseth

2. styremedlem: Anneli Linnea Grimen

Styret begynte formuleringen av en egen Grunnlov, og opprettet en ny facebookgruppe kalt "Høyden naturstudenter", som brukes hyppig. I forbindelse med studiestart høsten 2013 deltok studentlaget på studenttorget til både universitetet og høgskolen. Det ble trykket flygeblader og laget egne tskjorter, og her fikk vi en fyldig epost-liste som ville ha oppdateringer fra oss, samt en del nye medlemmer. Vi sendte en delegat til Naturvernforbundets landsmøte i Trondheim 30. august - 1. september. To studenter deltok på Klimaseminaret i Oslo 25.- 26. oktober. Og en student deltok på «Oceans & Shores clean-up day» 21. september, i regi av Anthony Hill og «Rein Sjø». Helgen 2.- 4. november sendte vi tre studenter til Arkhangelsk i Russland for å delta på Internasjonalt forum, i regi av Natur og Ungdoms Russlandsprosjekt og den russiske miljøvernorganisasjonen Aetas. Gjennom workshops og kulturutveksling ble viktige miljøtema som energieffektivisering, pantestemmet i Norge, russisk miljøpolitikk, internasjonalt samarbeid, bærekraftig utvikling og skog gjennomgått. De fikk oppleve hvordan russiske miljøvernere jobber, og skape nye kontakter. Gjennom året har vi også fått et tettere samarbeid med Natur og Ungdom sentralt. Vi har fått innpass i et eget studentstyre, med representanter fra lagene rundt om i landet. Sammen med Natur og Ungdom arrangeres det jevnlig telefonmøter, og representantene møtes også ved fellesarrangementer i Oslo. På Hordaland Natur og Ungdom sitt årsmøte 17. november ble det også utnevnt et eget studentverv til oss: Andrea Setio Nilsson er nå vår nære kontakt derfra.

Studentlaget tilsluttet seg gruppen "Fossilfritt UiB" høsten 2013. Dette er en partipolitisk uavhengig allianse som jobber for at universitetet skal trekke seg ut av samarbeid med fossilnæringen som bidrar til en forlengelse av fossilalderen. Der drives det underskriftskampanjearbeid, aksjoner, medieutspill m.m. 11. desember signerte vi en felles uttalelse med tittelen "Ja til et fossilfritt universitet" som kom på trykk i "På Høyden". Det ble også startet et initiativ for å bedre kildesorteringsordningen ved universitetet, og i forlengelsen også andre utdanningsinstitusjoner i byen. Målet blir å ha det nye og forbedrede systemet på plass ved studiestart høsten 2014. Ellers møttes laget til "grønn øl" og filmkvelder i ny og ne gjennom året.

Organisatorisk arbeid

Gjennom hele året har fylkesstyret sammen med regionssekretær holdt mange skoleforedrag. Både ungdoms- og videregående skoler har blitt besøkt, noe som har bidratt til å spre oppmerksomhet rundt organisasjonen og miljøarbeid til flere steder i fylket.

Skoler besøkt:

Nordahl Grieg Videregående Skole
Bergen Katedralskole
Voss Gymnas
Gimle Ungdomsskole
Rothaugen Ungdomsskole
Breimyra Skole
Olsvikåsen Videregående Skole
Rogne Videregående Skole
Universitetet i Bergen
Storetveit ungdomsskole
Askøy Videregående Skole
Fyllingsdalen Videregående Skole
Tertnes Videregående Skole
Laksevåg Videregående Skole

Fylkesleder Tina Andersen Vågenes deltok i en debatt om samferdsel på Vilvite-senteret i forbindelse med konkurransen Miljøjournalistene. På høsten deltok fylkesleder også på Klimaforhandlinger-rollespill i samarbeid med FN-sambandet, der fylkesleder holdt appell på Tertnes Videregående skole.

Politisk arbeid

Det politiske arbeidet i fylket har dette året vært mye preget av en sak: Oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja. I denne sammenhengen har vi blant annet arrangert dagsseminar om saken, med foredrag av Vågard Erdahl Nyås. Fylkesleder Olav holdt appell på vardebrenningen arrangert av Folkeaksjonen, det ble også mobilisert i forkant. Man har også mobilisert kraftig til både nasjonal vårkonferanse med aksjon utenfor Arbeiderpartiets landsmøte og til sommerleiren i Lofoten, hvor Hordaland var blant fylkene med flest deltagere. På forespørsel har man holdt miljøforedrag for Hordaland Senterungdom. De skal ha LoVeSe som en av tre saker de snakker om under valgkampen. På Voss aksjonerte vi mot konsekvensutredning av Lofoten, Vesterålen og Senja utenfor Hordaland Arbeiderparti sitt årsmøte.

I valgkampen møtte vi Erna Solberg flere ganger. Vi ga henne en symbolsk gave for et oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja. Etter seieren i saken om oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja har fylket jobbet med samferdsel. Det har vært spesielt fokus på opprustning av Bergensbanen.

Det har gjennom året blitt skrevet leserbrev og uttalelser om sjødeponi og samferdselsaker, både lokale og nasjonale. Dette gjelder blant annet utvidelsen av Flesland lufthavn. Den 12. juni arrangerte samferdselsgruppa i sentralstyret i samarbeid med fylket og lokallagene samferdselsdebatt i Bergen.

Samarbeidspartnere:

Rød Ungdom Hordaland
Sosialistisk Ungdom Hordaland
Unge Venstre Hordaland
Grønn Ungdom Hordaland

Revidert regnskap for 2013

Naturvernforbundet Hordaland

Resultat

periode 0-12

	2012 01.01 - 31.12	2013 01.01 - 13.12	Budsjett 2013 01.01 - 31.12
Salgsinntekt			
3000 - Avgiftspliktig inntekt	-808 272	-1 038 704	-758 750
3100 - Avgiftsfrie inntekter medl. kontigent	-212 857	-233 029	-212 000
3150 - Abonnement naturvest	-9 826	-9 580	-10 000
3200 - Inntekter utenfor avg.omr gaver	-23 926	-46 117	-22 200
3201 - Frie inntekter hordaland fylke	-100 000	-100 000	-100 000
3410 - Tilskudd/refusjoner- prosjekter	-1 763 099	-1 769 762	-1 790 821
3420 - Periodisering inntekt	303 721	-82 641	0
3430 - Diverse refusjoner/kontordrift	-61 112	-95 137	-46 000
Sum salgsinntekt	-2 675 372	-3 374 971	-2 939 771
Annen driftsinntekt			
3790 - Andre driftsinntekter	-78 717	0	-78 000
Sum annen driftsinntekt	-78 717	0	-78 000
Sum driftsinntekter	-2 754 089	-3 374 971	-3 017 771
Varekostnad			
4000 - Provisjon natur vest	125 855	129 500	116 000
Sum varekostnad	125 855	129 500	116 000
Lønnskostnad			
5000 - Lønn til ansatte	1 343 606	1 355 525	1 424 537
5010 - Feriepenger	162 228	162 663	170 944
5210 - Fri telefon	4 453	5 570	4 500

5280 - Annen fordel i arb.forhold	2 608	2 779	2 700
5400 - Arbeidsgiveravgift	200 135	202 906	224 963
5410 - Arbeidsgiveravgift av feriep.	22 874	22 935	24 103
5851 - Refusj. sykepenger (for innberetn.	819	0	0
5900 - Gave til ansatte/tillitsvalgte	3 323	2 459	3 500
5920 - Yrkesskadeforsikring	4 051	5 387	5 000
5945 - Otp / pensjon	69 206	75 189	79 774
5980 - Tilbakeført (prosjektkostnader)	0	0	0
Sum lønnskostnad	1 811 664	1 835 413	1 940 021

Avskrivning på varige driftsmidler mm.

6000 - Avsk.bygn.annen fast eiendom	0	0	6 000
Sum avskrivning på varige driftsmidler mm.	0	0	6 000

Annen driftskostnad

6210 - Leie av lokaler	93 598	114 801	125 300
6215 - Strøm	9 043	9 859	13 000
6220 - Kontorhold	1 427	1 317	7 500
6225 - Kopiering, utskrift mm	13 353	11 399	16 000
6230 - Telefon	11 246	14 659	15 000
6235 - Internett fastlinje	8 298	11 664	13 500
6240 - Porto	58 017	65 059	75 000
6250 - Forsikringer	5 191	5 358	5 200
6510 - Aktiviteter/delt.avg/medlemskap	37 830	58 068	43 000
6520 - Materiell (trykking,brosjyre)	80 100	65 920	95 000
6540 - Utstyr	102 447	31 915	60 000
6700 - Revisjons- og regns.honorar	73 287	99 735	80 000
6790 - Arbeidstjenester prosjekter	270 288	534 709	581 500
6840 - Aviser tidsskrifter mv.	4 988	5 288	5 000
6950 - Gaver/representasjon	10 146	3 151	10 000

7025 - Annonsering/profilering	11 700	2 960	15 000
7060 - Gave natur og ungdom	25 000	25 000	25 000
7100 - Bilgodtgjørelse oppgavepliktig	0	0	1 000
7140 - Reisekostn.ikke oppgavepliktig	31 478	34 514	30 000
7150 - Diettkostnader oppgavepliktige	4 360	2 607	6 000
7770 - Bank-og kortgebyrer	4 510	5 094	5 200
7790 - Andre kostnader	97	52	1 000
Sum annen driftskostnad	856 405	1 103 130	1 228 200
Sum driftskostnader	2 793 924	3 068 043	3 290 221
Sum driftsresultat	39 835	-306 928	272 450
Annen renteinntekt			
8050 - Andre renteinntekter	-49 644	-40 615	-49 000
8070 - Andre finansinntekter	0	-172	0
Sum annen renteinntekt	-49 644	-40 787	-49 000
Sum ordinært resultat før skattekostnad	-9 809	-347 715	223 450
Sum ordinært resultat	-9 809	-347 715	223 450
Sum årsresultat	-9 809	-347 715	223 450
Overført annen egenkapital			
8950 - Overført org. fond	0	347 715	-169 284
8960 - Overf. annen egenkapital	9 809	0	-54 166
Sum overført annen egenkapital	9 809	347 715	-223 450
Sum resultat	0	0	0

BERGEN OG HORDALAND REVISJON AS

STATSAUTORISERTE REVISORER

LARS M. STUESTØL ROGER SLEIRE

REVISORNUMMER/FORETAKSNUMMER 987 547 502

Til årsmøtet i Naturvernforbundet i Hordaland

REVISORS BERETNING 2013

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Naturvernforbundet i Hordaland, som består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap som viser et årsoverskudd på kr 347.715,- for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for enhetens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av enhetens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

MEDLEMMER AV DEN NORSKE REVISORFORENING

BERGEN: STRANDGATEN 203
POSTBOKS 1986 NORDNES, 5816 BERGEN
TELEFON: 55 21 07 80
FAX: 55 21 07 81
E-MAIL: BERGEN@HREVISJON.NO
INTERNETT: WWW.HREVISJON.NO

NORHEIMSUND: SANDVENVEGEN 43
5600 NORHEIMSUND
TELEFON: 56 55 00 70
FAX: 56 55 00 71
E-MAIL: NORHEIMSUND@HREVISJON.NO
INTERNETT: WWW.HREVISJON.NO

BERGEN OG HORDALAND REVISJON AS

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Naturvernforbundet i Hordaland per 31. desember 2013 og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av enhetens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bergen, den 21. mars 2014

Bergen og Hordaland Revisjon AS

Roger Sjøre

Statsautorisert revisor

